

ALIANȚA PENTRU
UNIREA ROMÂNILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA

10

**PAȘI
PENTRU
REUNIRE**

PROGRAM ELECTORAL

pentru alegerile parlamentare
din 28 septembrie 2025

PROGRAM ELECTORAL

pentru alegerile parlamentare
din 28 septembrie 2025

Cuvânt introductiv	4
Preambul	6
I. Fundamentul unirii	8
II. Resursele pentru unire	11
III. Nivel de trai decent pe ambele maluri ale Prutului	14
IV. Economie reintegrată și dezvoltată	16
V. Infrastructură comună și dezvoltare industrială	18
VI. Națiune sănătoasă – națiune puternică	20
VII. Demografie	22
VIII. Justiție europeană	24
IX. Protecția și dezvoltarea agriculturii	27
X. Componentele securității	29
De la cuvinte – la fapte	33

Boris Volosatîi

Președinte AUR din Republica Moldova

CUVÂNT INTRODUCTIV

Au trecut peste trei decenii de la votarea Declarației de Independență a Republicii Moldova – un act care, în mod firesc, ar fi trebuit să fie primul pas spre Reîntregirea Neamului Românesc.

În tot acest răstimp, partidele care s-au autointitulat unioniste – fie declarate, fie asumate – au venit și au plecat, au făcut promisiuni și declarații zgomotoase, dar niciodată nu au pus pe masă un document concret care să traseze pașii reali și necesari pentru împlinirea acestui ideal.

Noi, cei de la AUR din Republica Moldova, suntem unioniști pragmatici și propunem un program concret pentru Reîntregirea Țării – primul plan strategic cu 10 pași pentru Reunire.

Este mai mult decât un manifest politic: este o hartă clară, construită cu responsabilitate și viziune, prin care arătăm că Reîntregirea poate și trebuie să devină realitate.

Nu mai vrem să trăim din amintiri sau din iluzii. Vrem fapte.

Iar acest program este dovada că AUR din Republica Moldova cunoaște drumul și are curajul să-l parcurgă până la capăt.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Preambul

Mai bine de trei decenii Republica Moldova independentă navighează prin oceanul deschis al lumii, am fost bătuți de valurile pro-Est și pro-Vest, ni se tot promite că ajungem la țarm, dar orizontul rămâne departe.

Declarația de Independență a Republicii Moldova adoptată la 27 august 1991 trebuia să fie nu doar un act care consemna ruperea de la imperiul sovietic, dar să constituie și actul fondator pentru Reunirea cu Patria-mamă, însă toate guvernările de atunci încoace, la Chișinău și la București, au preferat doar să comemoreze Declarația, în loc să porceadă la îndeplinirea ei și să lichideze consecințele politico-juridice nefaste ale Pactului "Molotov-Ribbentrop".

Cu patru ani în urmă, la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, a învins sloganul "Moldova Vremurilor Bune", ni s-a promis că vom trăi mai bine, mai liber, mai liniștiți, în bună înțelegere. Realitatea celor 4 ani de guvernare absolută a PAS ne-a demonstrat că vremurile bune nu numai că nu au venit, ci dimpotrivă, Republica Moldova și cetățenii ei au ajuns să trăiască o perioadă dintre cele mai dificile.

Astăzi suntem mai săraci decât acum 4 ani, problemele social-economice ale moldovenilor s-au agravat, starea de neliniște și insecuritate s-a păstrat și chiar a devenit mai mare, libertatea promisă a fost înlocuită cu sancțiuni, interdicții și persecuții ale celor care gândesc altfel, în loc de o mai bună înțelegere între oameni atestăm zilnic conflicte, violențe și dezbinare, în loc de liniște auzim întruna despre pericole, dușmani interni și externi, despre necesitatea înarmării și pregătirii pentru "reziliență", iar cizmele armatei străine ne pângăresc în continuare pământul.

Creșterea galopantă și exorbitantă a tarifelor și prețurilor, incapacitatea de pregătire, negociere și contractare a resurselor energetice mai ieftine și din surse optime, lipsa unor mecanisme viabile de control al prețurilor și tarifelor aduce locuitorii țării în situații de disperare, crește îngrijorător nivelul de sărăcie extremă, tinerii nu mai văd perspectiva traiului acasă.

Societatea este și mai dezbinată, biserica și religia devin tărâm de război, limbajul urii este alimentat întruna, căutarea dușmanilor interni și externi constituie sport național.

În loc să revină acasă din străinătăți, moldovenii fug cu sutele de mii, țara devine tot mai depopulată, starea demografică nu inspiră niciun optimism, iar Republica Moldova devine "loc pentru străini".

Nu putem trăi așa mai departe, nu mai putem spera că vom fi fericiți de guvernanții care ne-au mai promis "vremuri bune" dar am ajuns "vremuri de restriște", nu mai putem crede că acuși ne vom integra în UE și totul se va schimba. Avem nevoie de schimbări mărețe astăzi și acum, trebuie să fim mai puternici, să ne decidem soarta noi înșine, pentru cei de acum și pentru generațiile viitoare.

Reunificarea Țării și Reîntregirea Neamului sunt certitudini asumate, iar pentru îndeplinirea acestor scopuri mărețe sunt prezente toate condițiile necesare: Dreptul istoric, Legitimitatea, Voința poporului, Responsabilitatea în fața viitorului. Noi, Partidul Alianța pentru Unirea Românilor din Republica Moldova luptăm pentru reîntregirea neamului, ne dorim formarea unei majorități parlamentare pro-Unire, pentru asta mergem în alegeri și propunem un program electoral fundamentat pe Zece Pași pentru Reunire.

*Pe-al nostru steag
e scris Unire!*

I.

Fundamentul Unirii

Suntem un partid patriotic, orientat spre viitor, promovăm drepturile și libertățile fundamentale ale omului și instituțiile sociale în contextul culturii și civilizației naționale, vedem Omul și Națiunea în centrul politicilor. La baza doctrinei noastre sunt libertatea și demnitatea umană, credința și morala creștină, tradiția, unitatea națională, familia, solidaritatea între generații, democrația autentică, economia de piață și dreptul de proprietate.

Chiar dacă românii trăiesc, deocamdată, în două state naționale, reunirea politică a celor două state românești reprezintă un obiectiv strategic major. Astfel vom depăși în mod pașnic starea de diviziune artificială a națiunii române și totodată, vom constitui o garanție viabilă a stabilității în Europa de Sud-Est. Rezolvarea cea mai rapidă, eficientă și realistă este integrarea sistemului nostru economic și social într-un sistem socio-economic frățesc mult mai mare, mai puternic, mai modern și mai eficient.

Relațiile dintre cele două state românești trebuie reconfigurate din perspectiva unității tuturor românilor, a refacerii unității statale. În plan concret, sunt necesare politici de unificare, sunt necesari pași concreți în toate domeniile, astfel ca să ne apropiem și să ne facă nedespărțiți, indiferent de ce se întâmplă în lumea contemporană zbuciumată.

Integrarea europeană a Republicii Moldova este o lozincă frumoasă, însă ea rămâne foarte problematică și nu este necesar să așteptăm ani la rând deschiderea negocierilor politice, să negociem la sânge drepturile și prioritățile noastre naționale, iar apoi să sperăm la acordul tuturor celor 27 de țări membre, atunci când nu putem fi siguri că în Europa unită se va găsi loc pentru națiuni identice rupte în două.

Circa jumătate din populația Republicii Moldova și-a redobândit deja cetățenia română, reunirea politică răspunde necesității obiective de depășire pașnică a diviziunii artificiale a națiunii române. Unitatea românilor de pe ambele maluri ale Prutului reprezintă o condiție primordială și o garanție a stabilității în Europa de Sud-Est.

Pentru promovarea fundamentului Unirii vom propune și vom asigura promovarea în Parlamentul Republicii Moldova a unui set de măsuri/acțiuni prioritare.

- ① Semnarea și ratificarea de parlamentele celor două state românești a unui Tratat de Fraternitate, care să aprobe **Strategia și Planul Reunificării Țării și Reîntregirii Neamului (Planul Unirii)**, cu norme obligatorii despre relațiile speciale și privilegiate, cu termene concrete pentru unificarea legislativă și crearea în toate domeniile de activitate a unui Spațiu Comun: economic, social, educațional, cultural, informațional, de securitate etc.
- ② Constituirea **Comisiei parlamentare bilaterale** pentru Reunificarea Țării și Reîntregirea Neamului.
- ③ Constituirea unui **Fond al Unirii**, în cadrul bugetului de stat al Republicii Moldova, cu dedicație pentru executarea măsurilor din Strategia/Planul Unirii.
- ④ Formarea unor structuri geamăn în cadrul guvernelor de la Chișinău și București care să se ocupe dedicat de **implementarea Strategiei/Planului Reunirii**.
- ⑤ Organizarea **ședințelor comune periodice ale Guvernelor** de la Chișinău și București, cu agendă prestabilă și adoptarea deciziilor care să producă efecte sesizabile.

- Începerea negocierilor și pregătirilor pentru crearea **Uniunii Monetare** România–Republica Moldova și adoptarea leului în calitate de valută comună.
- Organizarea **Congresului cetățenilor români** din Republica Moldova și a **Forului Civic al Reunirii**, cu statut permanent, implicând participarea primarilor din localitățile înfrățite, a reprezentanților organizațiilor societății civile, mass-media, culturii și științei naționale, de pe ambele maluri ale Prutului.
- Asigurarea eliberării prompte și simplificate de către autoritățile abilitate ale Republicii Moldova a actelor din arhive și de stare civilă, **necesare pentru redobândirea cetățeniei române** și cooperarea dedicată cu autoritățile competente din România pentru **urgentarea și simplificarea la maximum a procesului de redobândire a cetățeniei**.
- Invitarea Academiei Române să înființeze o filială în Republica Moldova, având integrată un **Institut al Reunirii**, axat pe cercetări, analize, evaluări, prognoze, recomandări și elaborări privind reunirea și reunificarea celor două state românești.
- Negocierea unui **număr sporit de burse** pentru tinerii din Republica Moldova la învățământul de toate nivelele din România și a burselor pentru perfecționarea profesorilor din Republica Moldova.
- Simplificarea la maxim a **recunoașterii actelor de studii** eliberate de cele două țări și calificarea lor egală în cadrul oportunităților de angajare.
- **Unificarea în ritm sporit** a sistemelor de educație și crearea pieței comune a cunoașterii.
- Crearea **Postului comun de televiziune** transfrontalieră România–Republica Moldova, co-finanțat de ambele țări.
- Implementarea **Programului Național de studiere a Limbii Române** de către alolingvi și asigurarea nivelului sporit de cunoaștere pentru toți locuitorii Republicii Moldova.

II.

Resursele pentru Unire

Implementarea măsurilor și acțiunilor necesare pentru dezvoltarea Republicii Moldova și pregătirea de Unire vor necesita resurse financiare considerabile, care sunt dificil de prognozat în condițiile creșterii economice derizorii pe care ne-o asigură guvernarea actuală. Planurile și acțiunile noastre sunt realiste și calculate. Pentru a crea baza primară necesară de fonduri sunt necesare un șir de reforme curajoase și acțiuni hotărâte, pe care ne angajăm să le realizăm fiind la guvernare.

➤ Reforma administrației publice centrale:

- reducerea numărului de autorități/instituții publice centrale (ministere, agenții, servicii etc.);
- reducerea competențelor extinse ale autorităților;
- reducerea aparatului birocratic acolo unde este exagerat și inutil.

➤ Reforma salarială, cu plafonarea celor mai mari salarii pe sectorul bugetar (de stat):

- Președintele Republicii Moldova va avea un salariu la nivelul salariului mediu european, iar deputații, miniștrii, justițiarii și toți ceilalți angajați din administrația publică, sectorul bugetar și agențiile aflate la autofinanțare vor avea salarii mai mici ca ale Președintelui țării;

- sporurile de performanță se vor acorda/retrage după evaluări independente profesionale;
- discrepanța dintre salariile șefilor și subalternilor se va reduce la un plafon maxim de 50%.

🔹 **Reforma Băncii Naționale a Moldovei:**

- reducerea salariilor exorbitante ale conducerii/consiliilor BNM;
- asigurarea virării în bugetul de stat a unor sume mai mari din profitul BNM;
- auditul serviciilor/subdiviziunilor din cadrul BNM și reducerea acestora prin implementarea tehnologiilor digitale;
- evaluarea anuală a performanțelor conducerii BNM.

🔹 **Audit extern (evaluare) a tuturor instituțiilor, agențiilor și companiilor din domeniul energetic, al apelor și alte domenii monopoliste, sub aspecte vizând:**

- randament și eficiența activității;
- limitarea salariilor nemotivate ale conducătorilor;
- asigurarea economiei interne;
- readucere în slujba cetățeanului;
- contractarea celor mai optime resurse/prețuri etc.

🔹 **Privatizarea activelor nerentabile ale statului, cu prețuri avantajoase și reale.**

🔹 **Concesionarea în condiții avantajoase pentru stat a aeroportului Bălți și aeroportului Mărculești, a altor active ale statului.**

🔹 **Reducerea dobânzilor plătite din buget la obligațiunile de stat pentru garanțiile de stat acordate BNM pentru garantarea creditelor de urgență (plățile de compensare a așa-numitului "furt al miliardului").**

🔹 **Legalizarea capitalului persoanelor fizice și juridice, cu anumite condiții:**

- nu provine din infracțiuni/zone interzise;
- cu plata unui impozit unic de legalizare;
- condiția investirii de către persoane juridice în anumite activități economice prioritare;
- limitarea aplicării pentru persoane care au deținut în ultimii ani funcții publice etc.

🔹 **Amnistia fiscală**, prin anularea restanțelor, majorărilor și amenzilor și impozitarea la cotă redusă a veniturilor reinvestite ale persoanelor juridice.

🔹 **Aplicarea mecanismelor judiciare compensatorii și reparatorii:**

- reforma legislației sancționatorii penale, contravenționale și fiscale cu sporirea sancțiunilor amenzii pecuniare în loc de închisoare, arest, lichidarea persoanei juridice;
- sporirea posibilităților de recuperare a prejudiciilor prin plata compensațiilor, mai multe posibilități de lucru pentru deținuți.

🔹 **Stoparea** contrabandei, reducerea la minim a evaziunii fiscale și neplății impozitelor și taxelor.

🔹 **Confiscarea eficientă** a averilor funcționarilor corupți și sancționarea pecuniară a magistraților/funcționarilor pentru abuzuri dovedite.

🔹 **Liberalizarea** circulației capitalului electronic sigur (cripto-valutei).

🔹 **Revizuirea drastică** a limitărilor de plăți în numerar (nu banii sunt problema ci neplata impozitelor).

🔹 **Impozitarea graduală a veniturilor băncilor și instituțiilor de creditare nebancară** (în dependență de venitul brut înregistrat).

🔹 **Reexaminarea situației posibilității acordării cetățeniei pentru investiții.**

🔹 **Revizuirea sistemului taxelor și impozitelor.**

🔹 **Reducerea numărului de deputați** (inițierea modificării Constituției RM).

🔹 **Alocarea unui anumit procent** din ajutoarele/creditele externe și fondurile de integrare.

🔹 **Calificarea investitorilor din diasporă drept investitori strategici** (privilegiați față de străini), dacă investesc în domenii prioritare.

III.

Nivel decent de trai pe ambele maluri ale Prutului

Moldovenii sunt cunoscuți în întreaga lume pentru ospitalitatea lor, tradițiile și cultura de secole, dar de mai mult timp toată lumea s-a convins că "moldovenii sunt harnici și vrednici la lucru". Această calitate trebuie răsplătită la valoarea ei adevărată, iată de ce salariile și plățile de la stat ale moldovenilor trebuie să sporească și nu în procente mizere cum se întâmplă astăzi, ci să fie cel puțin similare salariilor și plăților din România.

- ❶ Elaborarea **Planului Comun de combatere a sărăciei** și asigurării traiului decent.
- ❷ **Piața muncii trebuie reunificată** în primul rând, vom asigura ca cetățenii celor două state românești să aibă aceleași drepturi și posibilități de muncă în ambele state, fără condiții și proceduri birocratice suplimentare, fără discriminări de remunerare și impozitare.
- ❸ **Nu mai putem rămâne exportator de brațe de muncă** ieftine și calificate, trebuie să asigurăm locuri de muncă bine plătite, să oferim facilități economice, financiare, și fiscale care să determine moldovenii din diasporă să revină acasă.

- ❹ Indemnizațiile/alocațiile pe care le primesc pensionarii, copiii, persoanele aflate în dificultate din Republica Moldova trebuie nu doar să acopere un minim de viață (supraviețuirea), ci **să asigure un nivel de trai decent**, să fie majorate în fiecare an și să fie indexate cel puțin la rata inflației.
- ❺ Vom promova **legi de garantare a unor plăți minime**, începând cu anul bugetar 2026, și anume: - salariul minim brut va constitui minim 15000 lei (750 euro); - salariu mediu brut va constitui minim 20000 lei (1000 euro). - pensia minimă pentru limită de vârstă va constitui minim 5000 lei (250 euro); - alocația lunară pentru copiii de până la 2 ani va constitui minim 3000 lei (150 euro); - alocația lunară pentru copiii de la 2 la 18 ani va constitui minim 1500 lei (75 euro); - pensia minimă de invaliditate (Indemnizația pentru persoanele cu handicap) va constitui minim 3 mii de lei (150 euro) etc.
- ❻ **Stoparea împrumuturilor împovărătoare** dedicate consumului sau unor cheltuieli neadecvate, reevaluarea împrumuturilor anterioare și a modului de utilizare a acestora.
- ❼ **Revizuirea sistemului de compensații** și asigurarea unor mărimi reale de compensare pentru resurse în sezonul rece, pentru toți cei care necesită ajutor.
- ❽ **Dezvoltarea fondurilor private de pensii**, cu scutirea de impozite a plăților/viramentelor făcute în aceste fonduri.
- ❾ **Instruirea reprezentanților și angajaților administrației publice locale** în elaborarea, implementarea și gestionarea proiectelor cu ajutoare externe/fonduri europene.
- ❿ **Stoparea creșterii vârstei de pensionare** până la creșterea cu minim 3 ani a speranței de viață a moldovenilor.

IV.

Economie reintegrată și dezvoltată

Baza dezvoltării statului și a prosperității cetățenilor rămâne economia puternică, iar politicile în domeniu pot aduce roade mai mari atunci când sunt reintegrate și unificate. Astăzi în Republica Moldova avem o scădere record a ritmului de creștere economică, asistăm la falimentul și închiderea întreprinderilor, scăderea locurilor de muncă și multiple alte probleme care aduc economia Moldovei aproape de colaps. Persistă riscurile din sectorul agricol, stagnează producția industrială, nu sunt soluționate problemele care subminează atractivitatea investițională și potențialul de export. Peste 30 de mii de locuri de muncă s-au închis doar în anul 2024, majoritatea fondurilor externe au fost utilizate pentru consum și acoperirea inflației, în loc de investiții, dezvoltarea afacerilor și crearea locurilor de muncă.

Considerăm că activitatea economică în cele două state românești trebuie să se bazeze pe aceleași reguli generale, să fie reglementată de aceleași legi și standarde, să beneficieze de aceleași posibilități și facilități. În scopul implementării unor politici economice comune, Partidul AUR va promova o serie de acțiuni/politici legislative și executive prioritare.

- ➊ Crearea unui **Fond de investiții pentru Reunificare**.
- ➋ Asigurarea **coordonării reciproce a politicilor** fiscale și antreprenoriale.
- ➌ **Recunoașterea din oficiu**, fără proceduri suplimentare, a actelor deținute/necesare pentru desfășurarea businessului, eliberate de autoritățile ambelor state.
- ➍ Reglementarea legislativă a principiilor **tratamentului egal/nediscriminatoriu** în cadrul desfășurării activității de către antreprenorii/comaniile din cele două state.
- ➎ Promovarea măsurilor **de încurajare a extinderii activității economice** dintr-un stat în altul.
- ➏ **Simplificarea și unificarea procedurilor vamale** de import/export/tranzit între Republica Moldova și România, renunțarea treptată și reciprocă la taxele vamale.
- ➐ **Acordarea priorității pentru companii** din Republica Moldova și din România în cadrul achizițiilor publice.
- ➑ **Limitarea controalelor** agenților economici în lipsa neregulilor sesizate și crearea unui mediu de afaceri prietenos.
- ➒ **Implicarea obligatorie a companiilor** vizate în procesul de elaborare, consultare și implementare a unor strategii de ramură.
- ➓ **Înlesnirea intrării pe piață** a produselor și companiilor noi.
- ➔ **Desființarea/Comasarea unor agenții și autorități** ce au competențe în domeniul businessului, simplificarea procedurilor de lucru ale acestora.
- ➕ Elaborarea și implementarea instrumentelor de **garantare pentru exportatori**.
- ➖ **Dezvoltarea economiei digitale și a tehnologiilor moderne**, asigurarea accesibilității digitale la toate serviciile statului, fără contacte directe cu funcționarii.

*Poduri de piatră și fier
în locul podurilor de flori*

V.

Infrastructură comună și dezvoltare industrială

În pofida discuțiilor despre necesitatea dezvoltării legăturilor dintre state, în peste trei decenii abia de s-a reușit repararea parțială a câtorva poduri construite până la 1989, conectarea unei țevi de gaz de capacitate redusă și construirea unui pod "de plută" (podul Leova-Bumbăta) cu un preț gigant și care funcționează doar pe timp de zi și "când apa Prutului dă voie".

Demult era timpul să se treacă de la podurile "de flori" la construcția noilor poduri de piatră și metal, la construcția în Republica Moldova măcar a unei linii de cale ferată europeană integrată direct cu calea ferată a României, la conectarea deplină a rețelelor de gaze și energie.

Autostrada Unirii rămâne un proiect atât de dorit și totodată, atât de departe până la finalizare, drumurile noastre sunt departe de a fi considerate "europene", iar proiecte concrete care să dezvolte masiv infrastructura rutieră în Republica Moldova se lasă mult așteptate.

Crearea infrastructurii comune va facilita în mod direct și evident Unirea, o va asigura în practica cotidiană, măsurile și acțiunile în domeniu fiind inerente.

- ❶ **Unificarea infrastructurii** de transport, energetice și de comunicații.
- ❷ **Construirea câtorva noi poduri** peste Prut (inclusiv a cel puțin un pod feroviar cu ecartament european), reparația capitală a podurilor existente și asigurarea infrastructurii de acces la ele.
- ❸ Construcția cu eforturi comune a celor trei state a **Autostrăzii Iași–Ungheni–Chișinău–Odessa**.
- ❹ **Dezvoltarea și extinderea capacităților portului Giurgiulești**, utilizarea la maxim a posibilităților oferite de transportul naval.
- ❺ Construcția stațiilor de epurare, **dezvoltarea** iluminării stradale, **reparația** și dezvoltarea infrastructurii rutiere locale și regionale.
- ❻ Acordarea **ajutoarelor de stat** pentru deschiderea de noi capacități industriale.
- ❼ **Extinderea gazoductului Iași–Chișinău**, astfel încât toată Republica Moldova să poată primi gaze românești, inclusiv prin proiectul Neptun Deep din Marea Neagră.
- ❽ **Construirea de noi conducte** (gaze) de legătură cu România (nordul și sudul Republicii Moldova).
- ❾ **Racordarea completă** a Republicii Moldova la rețeaua electrică a României, pentru a putea importa sau exporta energie în condiții de siguranță.
- ❿ **Dezvoltarea rapidă a capacităților proprii** de producere a energiei, prin parcuri solare, eoliene, modernizarea centralelor termice existente.
- ⓫ **Utilizarea la maxim și extinderea capacităților** industriale și de producere a zonelor economice libere, parcurilor industriale.
- ⓬ Examinarea posibilităților de **construcție comună Republica Moldova-România** a mini-centralelor atomice de producere a energiei.
- ⓭ **Reorganizarea, dezvoltarea și electrificarea** Căii Ferate a Moldovei, racordarea treptată și deplină a acesteia cu Calea Ferată a României.

VI.

Națiune sănătoasă - Națiune puternică

Autoritățile Republicii Moldova nu au capacitatea de a implementa obiectivele și reformele necesare în sănătate, problemele din sfera sănătății perpetuează, schimbările își fac foarte greu efectul asupra situației generale și cazurilor particulare, exodul de cadre continuă. Deficiențele în sector rămân în mare parte aceleași:

- ✗ speranța medie de viață în Republica Moldova este printre cele mai reduse de pe continentul european;
- ✗ organizarea și procurarea serviciilor de sănătate nu este precedată de evaluarea necesităților reale ale populației;
- ✗ sistemul spitalicesc este fragmentat, cu infrastructură veche, cu influențe politice la numirea în funcție a conducătorilor;
- ✗ asigurarea cu personal medical, în special la nivelul primar este insuficientă;
- ✗ se aprofundează fenomenul „îmbătrânirii cadrelor medicale”, circa 45% din medici și asistenți medicali au peste 55 de ani, circa 30% din totalul medicilor sunt pensionari;
- ✗ problemele de sănătate mintală sunt evidențiate în rândul populației, mulți adulți (circa unul din doisprezece) prezintă semne caracteristice pentru depresie, este mare numărul de cazuri de suicid.

Republica Moldova a pornit mai multe colaborări cu autoritățile de sănătate din România, colaborarea cu SMURD fiind unul dintre exemplele de succes dar este prea puțin. Partidul AUR își asumă mai multe priorități pentru dezvoltarea și reintegrarea sistemelor noastre de sănătate și pentru a contribui la asigurarea a ceea ce numim ”Sănătatea Națiunii”.

- ➊ Scopul de bază al sistemului sănătății trebuie să fie **reducerea mortalității și creșterea speranței de viață**.
- ➋ **Sporirea prevenției** în sănătate, prin creșterea rolului medicului de familie, crearea centrelor de sănătate/policlinicilor publice, cu servicii de screening pentru bolile cele mai răspândite și grave.
- ➌ **Creșterea finanțării** sistemului de sănătate, stoparea utilizării defectuoase a resurselor financiare în domeniu.
- ➍ **Reducerea și stoparea exodului** de cadre medicale, asigurarea profesării libere a cadrelor medicale atestate în ambele state.
- ➎ **Consolidarea parteneriatelor** strategice și fortificarea mecanismelor de colaborare intersectorială între Republica Moldova și România.
- ➏ **Fortificarea și unificarea capacităților** de cercetare, monitorizare, analiză și utilizare a datelor și evidențelor de sănătate publică.
- ➐ **Construirea a două spitale regionale** în nordul și sudul Republicii Moldova (Bălți, Cahul), cu posibilitatea preluării/schimbului de pacienți din regiunile adiacente din România și viceversa.
- ➑ **Implementarea plenară a sistemului de management al calității** în sănătate, al siguranței pacientului și a lucrătorului medical în conformitate cu normele naționale în ambele state, aliniate la bunele practici internaționale.
- ➒ **Asigurarea comunicării efective** la nivelul administrativ, al managementului de instituții și a lucrătorilor medicali din România și Republica Moldova.
- ➓ **Preluarea și dezvoltarea** sistemelor informaționale automatizate.
- ➔ **Unificarea recunoașterii și utilizării** aceluiași medicamente/ utilaje performante pe piața ambelor țări.
- ➕ **Asigurarea acreditării tuturor spitalelor** din Republica Moldova care corespund criteriilor necesare și la necesitate – suspendarea activității celor neacreditate.
- ➖ **Stimularea producerii** naționale de medicamente, instrumente și softuri medicale.
- ➗ **Preluarea protocoalelor** din România în diagnosticarea și tratamentul cancerului și a altor maladii grave.

*Țară Reunită -
Plină de Oameni*

VII.

Demografie

Republica Moldova se află printre primele 10 țări din lume care se depopulează, având o scădere continuă a populației în ultimii 5 ani, când numărul de locuitori a scăzut cu peste 250 de mii. Numărul nașterilor este mai mic decât numărul deceselor, emigrarea este excesivă, pleacă mulți tineri, avem o societate tot mai îmbătrânită, iar potențialul demografic și economic scade anual. Satele se golesc, școlile se închid, comunitățile dispar, tradițiile se pierd, stadioanele ajung în paragină, iar cimitirele unde odihnesc părinții și strămoșii noștri nu mai are cine le îngrijește.

Considerăm că problema demografică este una de importanță absolută, pentru orice guvernare ar fi, în Republica Moldova sau în România, această problemă fiind una fundamentală pentru națiunea română. Pentru stoparea declinului demografic și crearea bazei de creștere în domeniu sunt necesare măsuri imediate, complexe și asigurate cu toate mijloacele necesare.

- ❶ Elaborarea și aprobarea **Strategiei Securității Demografice, a Strategiei de dezvoltare/protecție a Familiei** și a planurilor de implementare a acestora.
- ❷ **Crearea locurilor de muncă** în sate, sprijin pentru inițierea afacerilor rurale.

- ❸ **Acordarea de ajutoare considerabile** pentru tinerii profesioniști (medici, profesori, polițiști, educatori, agronomi, veterinari) care merg să locuiască în sate, astfel ca să asigure necesitățile primilor 3 ani de trai decent la sat.
- ❹ Elaborarea unui **program de locuințe subvenționate** pentru tinerii/familiiile noi de la sate.
- ❺ Crearea de **centre comunitare și servicii pentru copii** din sate, unde vor merge copiii după școală, se vor presta servicii minime necesare.
- ❻ **Campanii de promovare a satului**, ca alternativă modernă, sigură și sănătoasă a centrelor urbane mari.
- ❼ **Programe de educație și cultură** în mediul rural, pentru reducerea bolilor sexual transmisibile și a comportamentelor deficiente (alcoolism, droguri, fumat, violență).
- ❽ Implementarea unor **proiecte revoluționare de susținere a familiilor** care nasc mai mulți copii (indemnizații de 100 000 lei la nașterea fiecărui copil și indemnizație de 200 000 lei la nașterea în aceeași familie a celui de-al 3-lea copil și mai mulți).
- ❾ **Dezvoltarea proiectelor imobiliare** în apropierea/suburbiilor orașelor mari cu implicarea statului în pregătirea infrastructurii, astfel încât locuințele să devină mai accesibile.
- ❿ Elaborarea unui program special de **susținere a familiilor din diasporă** care revin acasă.
- ⓫ **Asigurarea condițiilor** necesare de igienă, sănătate și alimentare pentru elevii/studentii din toate instituțiile de învățământ.
- ⓬ **Reparația și construcția** școlilor și grădinițelor, apeductelor și canalizării, asigurarea prelucrării și gestionării deșeurilor în localitățile rurale.

*Justiție pentru Țară -
Dreptate pentru Oameni*

VIII.

Justiție europeană

Întărirea ordinii în țară, independența, echitatea și eficiența justiției au fost mai tot timpul printre îngrijorările/preocupările de bază în Republica Moldova, după aspectele economice și sociale. Ultimii 4 ani de guvernare absolută a unui singur partid, care a deținut toată puterea în stat – nu au schimbat prea mult această paradigmă, iar unele îngrijorări chiar s-au aprofundat. Justiția este afectată în continuare de interese politice, corupție, nu este percepută ca independentă, eficientă și echitabilă. Atacurile și declarațiile politice la adresa justiției s-au expus indirect pe guvernanți, justiția fiind percepută de societate ca parte a statului, a puterii. Reformele din justiție au fost politizate, guvernarea este acuzată continuu că dorește să controleze situația din justiție și nu asigură nivelul cuvenit de independență. Procesele legate de evaluarea extraordinară (prevetting și vetting) a judecătorilor și procurorilor au fost afectate de multiple probleme, acuzații de incompetență și scandaluri majore. Interimamentele fără sfârșit din sistemul justiției și în Procuratură au afectat imaginea instituțiilor respective și au generat multiple efecte negative.

Calitatea justiției în România, deși este departe de nivelul dorit, a crescut totuși, s-au perfecționat considerabil mecanismele judiciare, cunoștințele și aptitudinile majorității justițiarilor. Partidul AUR pledează pentru o nouă abordare în sfera justiției, cu acțiuni și măsuri care să permită atât preluarea standardelor și bunelor practici europene în justiția Republicii Moldova, cât și integrarea reciprocă a sistemelor de justiție din Republica Moldova și România.

- ➊ **Stoparea interferențelor** politice în justiție, asigurarea unei separări reale și a cooperării instituționale între puterile din stat.
- ➋ **Unificarea legislației** de bază (civile, penale, procesuale, administrative).
- ➌ **Unificarea programelor de studii** la facultățile de drept și la Institutul Național al Justiției (RM)-Institutul Național al Magistraturii (România).
- ➍ **Reglementarea posibilităților de accesare în profesii juridice** în Republica Moldova și în România pe baza unor simple examene de diferențe.
- ➎ Acordarea **statutului de magistrat pentru procurorii** din Republica Moldova, prin modificarea legislației în materie.
- ➏ Inițierea modificării Constituției Republicii Moldova pentru **fuziunea Consiliului Superior al Magistraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor**.
- ➐ **Lichidarea Procuraturii Anticorupție și a Centrului Național Anticorupție** și crearea unei structuri unice anticorupție în Republica Moldova, similară DNA România.
- ➑ Semnarea unor acorduri care să permită acordarea de **asistență rapidă în cazuri importante și urgente**, în special sub aspect de expertiză judiciară, precum și în schimbul de informații calificate.
- ➒ Evaluarea extraordinară (vettingul) poate continua doar după **un audit sistemic, cu eliminarea factorului extern** (în Comisii și secretariate), schimbarea componenței Comisiilor de evaluare, cu reexaminarea cazurilor dubioase sau afectate de duble standarde, cu perfecționarea metodelor de evaluare și asigurarea căilor eficiente de atac a deciziilor.

- ☛ **Soluționarea interimatelor** în conducerea instituțiilor din sfera justiției, numirea unor conducători noi pe criterii de meritocrație și profesionalism, în rezultatul unei selecții transparente și calitative.
- ☛ **Responsabilizarea reală** pentru pierderea dosarelor la CEDO a funcționarilor și magistraților, cu plata solidară a despăgubirilor acordate.
- ☛ **Concentrarea pe justiție restitativă**, cu asigurarea egalității tuturor în fața legii, iar cei care încalcă Legea să răspundă și să achite beneficii restitutive (confiscarea averilor, repararea prejudiciilor, muncă comunitară etc.).
- **Reforma Curții Constituționale**, cu rezolvarea unor probleme sistemice de durată:
 - asigurarea unui număr impar de judecători;
 - prevenirea afilierii politice;
 - cadențe diferite de mandate;
 - proceduri de vot cu majorități expres stabilite;
 - termene reduse de examinare etc.

*Fermierul și Agricultura -
Talpa Țării*

IX.

Protecția și dezvoltarea agriculturii

Circa o treime din populația aptă de muncă din Republica Moldova lucrează în sectorul agricol, dar acesta rămâne fragmentat, neproductiv, vulnerabil la schimbările climatice. Subvențiile și investițiile din partea statului rămân relativ mici, sunt distribuite preponderent gospodăriilor agricole mai mari ori sunt influențate politic/corupțional, fermierii sunt plini de datorii, iar creșterea costului creditelor și a prețurilor la resurse îi afectează în cel mai direct mod. Productivitatea scăzută a muncii și îmbătrânirea tehnologiilor sunt printre problemele de bază ale agriculturii din Republica Moldova, numai în 2024 agricultura a înregistrat o scădere de peste 14%, pierderile fiind estimate la circa 7 miliarde de lei. Majoritatea locuitorilor din zonele rurale sunt angajați în agricultură, dar randamentul, remunerarea și valoarea adăugată a acestui sector rămân foarte reduse, ceea ce diminuează și perspectivele dezvoltării. Republica Moldova este pe ultimul loc în Europa la utilizarea apei pentru irigații, mai puțin de 2% din suprafața agricolă totală a Republicii Moldova este prelucrată în sistem ecologic. Importurile de produse agricole și materie primă din Ucraina au afectat în continuare situația producătorilor locali și concurența pe piața din Moldova. Fondurile europene acordate

pentru dezvoltare moldovenilor se consumă pentru produse de import, fermierii din Ucraina, Turcia, China și UE beneficiază de banii care au fost livrați Republicii Moldova și care încă urmează a fi întorși.

Partidul AUR consideră că toți cei care lucrează în domeniul agriculturii și sferele conexe (fermierii, țăranii, crescătorii de animale, procesatorii) sunt Talpa Țării, o bază pe care ne putem sprijini în prezent dar și în viitor, dacă îi vom acorda atenția și suportul cuvenit. De la declarații pompoase despre "Moldova – țară agrară" e timpul să trecem la fapte și acțiuni concrete de susținere și promovare.

- 🔹 Cooperarea cu România în vederea **asigurării securității alimentare** (informare, monitorizare, posibilitățile de intervenție urgentă, depozitare și schimb de produse etc.).
- 🔹 **Simplificarea circulației** (import-export) peste frontieră a produselor, mărfurilor și utilajelor agricole;
- 🔹 **Sporirea alimentării sănătoase**, reducerea consumului de alimente procesate.
- 🔹 **Monitorizarea și neadmiterea** consumului produselor genetic modificate, artificiale, netradiționale (pe bază de insecte, artificiale).
- 🔹 **Susținerea tuturor fermierilor** cu o subvenție fixă anuală la hectar de 3000 lei (150 euro) pe an.
- 🔹 Dezvoltarea unui **Program de creditare tehnologică în agricultură** - credite cu dobândă zero pentru achiziția de utilaje agricole produse total sau parțial în Republica Moldova sau/și România.
- 🔹 **Revizuirea politicilor de import** a unor produse agricole/ materie primă ieftine din alte țări.
- 🔹 **Creșterea graduală a suprafețelor agricole irigabile**, promovarea posibilității utilizării resurselor acvatice din România pentru irigare în Republica Moldova.
- 🔹 **Eficientizarea sistemului de subvenționare** a sectorului agricol și zootehnic, excluderea influențelor politice, de grup și corupționale.

- 🔹 Implementarea **Programului de promovare a produselor autohtone** ("Fabricat în Republica Moldova-Fabricat în România").
- 🔹 Introducerea **moratoriului la plata datoriilor fermierilor** afectați de secetă, la calcularea penalităților și dobânzilor.
- 🔹 **Eficientizarea sistemului de asigurări** în agricultură, subvenționarea primei de asigurare și sporirea gradul de protecție a ambelor părți participante.
- 🔹 **Perfecționarea serviciilor sanitar-veterinare** pentru asigurarea sănătății animalelor, prevenirea maladiilor și altor fenomene nocive.

*Unirea este Securitate -
Securitatea este Putere*

x.

Componentele securității

Deși trăim în secolul XXI, tot mai des suntem nevoiți să ne gândim și preocupăm de ceea ce într-un cuvânt se numește Securitate: a țării, societății, națiunii, familiei, a fiecărui om în parte. În lumea modernă Securitatea deja nu se mai referă numai la acțiuni militare sau terorism, deși aceste componente rămân de bază și chiar se aprofundează pe plan regional, iar Republica Moldova și România devin direct expuse la pericolele și amenințările războiului declanșat în țara vecină.

Europa e zguduită de cea mai mare conflagrație din ultimii 76 de ani, iar Republica Moldova resimte puternic efectele invaziei Federației Ruse în Ucraina: - un flux mare de refugiați; - afectarea substanțială a rutelor tradiționale de transport; - creșterea prețurilor la resurse energetice, la toate mărfurile și serviciile; - încercări de destabilizare politică, economică și socială; - creșterea nesiguranței și neliniștii.

Ne amenință și calamitățile naturale, pandemiile, evoluțiile tehnologice necontrolabile, nu au dispărut corupția, criminalitatea, amenințările teroriste. Pe lângă amenințările "clasice" la adresa securității, astăzi apar și alte amenințări specifice, care nu par direct periculoase dar care, în timp, ne pot afecta chiar mai mult decât un conflict armat.

Astăzi vedem Reunirea cu România nu numai ca o restabilire a adevărului istoric și un proces firesc de reintegrare a unui corp rupt artificial, dar și ca o măsură firească de protecție împotriva posibilei agresiuni din Est, de unde ne-am rupt mai bine de trei decenii în urmă și unde nu mai vrem să ne întoarcem.

Prioritățile în politicile de securitate ale Partidului AUR vizează aspecte multilaterale, fiecare având importanța și ponderea sa.

- ➊ Unirea cu România va pune Republica Moldova sub **umbrela NATO și UE**, va asigura parteneriatul strategic cu SUA, inclusiv în domeniul militar.
- ➋ Este necesară **continuarea și aprofundarea parteneriatului privilegiat strategic** multidimensional în domeniul securității și apărării cu România.
- ➌ **Schimbul permanent de informații și contrainformații** reieșind din contextul pericolelor noilor tehnologii informaționale.
- ➍ Utilizarea **capacităților comune de control și apărare** a spațiului aerian național.
- ➎ Crearea **batalionului militar comun Republica Moldova-România**, constituit din militari profesioniști, instruiți și dotați la cele mai înalte standarde în domeniu.
- ➏ **Evacuarea trupelor ruse din stânga Nistrului** rămâne problema de bază în soluționarea diferendului transnistrean și această amenințare trebuie abordată cu toată seriozitatea și implicare complexă.
- ➐ Sunt necesare **măsuri eficiente pentru asigurarea securității identitare**, prin combaterea curentelor nocive ale moldovenismului primitiv, contra deturnării adevărului istoric.
- ➑ Asigurarea comunicării permanente și sincere cu etniile care locuiesc în Republica Moldova, **evitarea învrăjbirii și combaterea discursului de ură** vor întări pacea internă și înțelegerea între toți cetățenii Republicii Moldova.

- 🔗 Elaborarea noilor **politici de integrare în societate** a minorităților naționale și a grupurilor etnice.
- 🔗 **Sporirea transparenței și responsabilității** instituțiilor publice, ceea ce va spori încrederea în ele.
- 🔗 **Dezvoltarea infrastructurii și multiplicarea punctelor de trecere** a frontierei de stat, facilitarea mecanismelor de traversare a frontierei de stat spre România.
- 🔗 **Ajustarea managementului integrat** al frontierei la standardele UE.
- 🔗 **Modernizarea infrastructurii** de cale ferată, construcția unei linii cu ecartament european, mărirea vitezei de circulație a trenurilor.
- 🔗 **Asigurarea interconexiunii depline** a Republicii Moldova cu rețelele energetice ale României.
- 🔗 **Dezvoltarea parteneriatelor** cu România în sfera energetică trebuie să constituie o prioritate pentru Parlamentul și Guvernul de la Chișinău.
- 🔗 Relațiile economice ale Republicii Moldova cu România urmează a fi intensificate pentru a reduce din impactul riscurilor economice.

De la cuvinte la FAPTE

Avem o nouă șansă istorică pe care nu trebuie să o irosim. Să fim sinceri - dacă Ucraina ar avea în Uniunea Europeană o Patrie istorică, așa cum avem noi, cu siguranță că s-ar fi reunit de mult cu aceasta. La fel ar fi făcut și Georgia, punând capăt turbulențelor și luptelor interne fără sfârșit.

Programul nostru electoral "Zece Pași pentru Reunire" are la bază cercetări complexe și profesionale ale situației, iar soluțiile și măsurile propuse, integrate în strategii și planuri detaliate pe fiecare domeniu, - vor sta la baza activității noastre parlamentare cotidiene.

Noi cunoaștem problemele adevărate ale Republicii Moldova, ne dorim sincer să le rezolvăm și avem capacitatea să reușim, iar dezideratul de veacuri al Reunificării Țării - va deveni realitate precum și viitorul nostru comun!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

**ALIANȚA PENTRU
UNIREA ROMÂNILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

www.partidul-aur.md
contactpartidulaur@gmail.com

Str. Vasile Alecsandri nr. 44
+373 69 67 77 84